

Posudek školitele na disertační práci Ing. Veroniky Hájkové „HODNOCENÍ INTELEKTUÁLNÍHO KAPITÁLU REGIONŮ“

Ing. Veronika Hájková zahájila doktorandské studium zpočátku v prezenční formě dne 1. října 2008. Následně ke dni 1. října 2011 přestoupila na kombinovanou formu výuky. SDZ úspěšně vykonala 12. září, 2012. O rok později k 1. říjnu 2013 požádala o roční přerušení studia, v němž pokračovala od 1. října 2014. V průběhu celého uvedeného období Ing. Veronika Hájková se mnou byla v internetovém spojení, přičemž současně psaní jednotlivých kapitol její disertační práce se mnou diskutovala v Praze na Vysoké škole finanční a správní, o.p.s., kde pracuji. Konstatuji, že jmenovaná veškeré mé připomínky k textu jednotlivých kapitol průběžně zapracovávala.

Disertantka je spoluautorkou čtyř článků a jednoho samostatného článku v odborném periodiku, spoluautorkou pěti článků a jednoho samostatného článku ve sborníku a spoluautorkou dvou kapitol v odborné knize, Byla zapojena do týmu „*Problematika evropské veřejné správy, včetně aplikace vybraných manažerských a marketingových přístupů*“, čtyřikrát byla členkou organizačního výboru vědeckých akcí, byla editorkou knihy „*Advances in Informatics. Management and Economics Pokroky v informatice, managementu a ekonomii*“ vydané v roce 2014 Univerzitou Pardubice (ISBN 078-80-7305-811-4) a administrátorkou projektu „*Virtuální univerzity pro veřejnou správu*“. Má 3 záznamy v h-indexu Scopus, 5 záznamů v -indexu Google Scholar a 1 záznam v h-indexu WoS.

Cílem předkládané 117strankové disertační práce je především objasnění podstaty a významu *intelektuálního kapitálu a hodnocení jeho efektivnosti* - a to na úrovni regionů. Jedná se o aktuální téma spjaté s implementací cílů regionální politiky rozvíjené na evropské a na národní úrovni jako integrální součást reformy veřejné správy zhruba od přelomu sedmdesátých a osmdesátých let minulého století.

Na základě řadě konzultací s Ing. Veronikou Hájkovou a následného studia konečné podoby textu disertační práce konstatuji, že disertantka cestou soustředění souboru kvantitativních a prostorových dat charakterizujících jednotlivé komponenty intelektuálního kapitálu - a to v souvislosti s vyhodnocováním prostorové blízkosti regionů - dospěla při hodnocení efektivnosti využívání intelektuálního kapitálu v ekonomickém rozvoji regionů k

nastínění prostorově homogenní kategorizace regionů. K tomuto pozitivnímu závěru mne vede i skutečnost, že se Ing. Hájkové celkově podařilo získat data pro 259 regionů, jejichž seznam je uveden v příloze A.

Oceňuji rovněž skutečnost, že značnou pozornost Ing. Hájková soustředila k objasnění klíčových rozdílů mezi problémy, s nimiž se management veřejného sektoru (nejen na regionální úrovni) potýká a problémy řešenými v podnikatelském sektoru. Jedním z východisek pro její výzkum se stal poznatek o tom, že cíle veřejného sektoru jsou v porovnání s podnikatelským sektorem komplexnější a že se dosahují obtížněji již proto, že hlavní rozvojoví aktéři jsou nuceni v porovnání s podnikatelskými subjekty reagovat na podstatně různorodější poptávku svých „akcionářů“ - občanů. S přihlédnutím k daným skutečnostem disertantka poukazuje na skutečnost, že jedním z cílů využívání manažerských metod v uskutečňování rozvojových priorit regionů je dosažení vyšší efektivity mající příznivý vliv na implementaci inovačních procesů.

Ing. Hájková formulovala svůj *Návrh indikátorů intelektuálního kapitálu regionů*, - a to pro jeho jednotlivé komponenty, přičemž se zaměřila především na veřejný sektor. Sledovanými regiony jsou regiony NUTS 2 definované jako základní regiony pro monitorování, přípravu a realizaci regionálních politik. Samotný intelektuální kapitál regionu autorka rozčlenila do čtyř komponentů: (1) lidský kapitál (HC), (2) inovační kapitál (INC), (3) procesní kapitál (PC) a (4) relační kapitál (RC), jejichž charakteristické rysy ve své disertační práci podrobně objasnila. Současně zkoumala efektivnost využívání intelektuálního kapitálu při stimulování ekonomického rozvoje regionů.

V rámci analýzy struktury intelektuálního kapitálu evropských regionů, závislosti mezi jednotlivými složkami intelektuálního kapitálu těchto regionů a v souvislosti s jejich vizualizací Ing. Hájková použila k určení indikátoru mapy, které vizualizují index odlehlosti regionů (Kohonenovy samoorganizující se mapy /SOM/ a jejich geografické varianty GeoSOM). Zvláště velkou pozornost koncentrovala k analýze efektivnosti užívání intelektuálního kapitálu při zabezpečování ekonomického růstu regionů, přičemž tuto definuje jako poměr mezi výstupy (ekonomický růst vyjádřený růstem HDP na obyvatele) a vstupy (indikátory jednotlivých složek intelektuálního kapitálu regionů a další socio-ekonomické indikátory ovlivňující ekonomický růst regionů).

Na základě svého výzkumu vlivu intelektuálního kapitálu na ekonomický růst regionů autorka disertační práce dospěla k poznatku, že vyšší efektivnost se dá očekávat v případě regionů s nižší úrovní intelektuálního kapitálu. V části disertace věnované prostorová analýze efektivnosti využívání intelektuálního kapitálu regionů si autorka za svůj cíl stanovila specifikaci lokální prostorové závislosti efektivnosti využívání intelektuálního kapitálu regionů pomocí prostorové autokorelace, konkrétně pomocí lokálních statistik (LISA).

V průběhu studia nastíněných problémů Ing. Veronika Hájková formulovala pět následujících hypotéz:

H1: Prostorová informace má vliv na strukturu (kategorizaci) intelektuálního kapitálu evropských regionů.

H2: Ve struktuře jednotlivých komponent intelektuálního kapitálu regionů existuje podobná úroveň variability.

H3: Intelektuální kapitál má významný vliv na ekonomický růst regionů.

H4: Ekonomicky zaostávající regiony mají významně vyšší efektivnost využívání intelektuálního kapitálu.

H5: Regiony s nižší úrovní intelektuálního kapitálu mají významně vyšší efektivnost jeho využívání, jestliže se nachází v prostorové blízkosti regionů s vysokou úrovní intelektuálního kapitálu.

Tyto hypotézy byly autorčiným výzkumem potvrzeny.

Pokud jde o volbu *disertantkou použitých metod* konstatuji, že pro analýzu struktury intelektuálního kapitálu regionů a závislostí mezi jednotlivými složkami intelektuálního kapitálu těchto regionů Ing. Hájková použila *metodu SOM a její variantu GeoSOM* umožňující zvažovat prostorovou povahu dat. Kategorizaci regionů s přihlédnutím k výsledkům SOM a GeoSOM autorka disertace provedla pomocí algoritmu *k*-průměrů. Pro analýzu efektivnosti využívání intelektuálního kapitálu k rozvoji regionů aplikovala metodu DEA.

Další aplikovanou metodou pro oblast hodnocení intelektuálního kapitálu je benchmarking, jehož použití může přispět k přesnějšímu měření zdrojů regionů, k jejich efektivnějšímu řízení, alokaci investic, jakož i k identifikaci silných a slabých stránek regionů. Benchmarking tudíž představuje metodu využitelnou při definování strategie regionů.

Závěrem zdůrazňuji, že:

1. Téma zpracované Ing. Veronikou Hájkovou je vysoce aktuální již proto, že objasňuje jeden z vážných problémů soudobého ekonomického a sociálního rozvoje regionů.
2. Disertantka svou práci vypracovala zcela samostatně. Se mnou jako školitelem konzultovala především problematiku týkající se otázek ekonomického a sociálního rozvoje regionů v celostátních a v evropských souvislostech.
3. Soudobé ekonomické a sociální problémy regionů disertantka řeší v kontextu reformy veřejné správy uskutečněných na evropském kontinentu, mimo jiné i s poukázáním na potřebu kvalifikace pracovníků úřadů a institucí veřejné správy, působících především místní a regionální úrovni.
4. Pozitivně hodnotím výpočty autorky prováděné ve většině kapitol jako její osobní přínos ke zkoumané problematice.
5. Konstatuji, že závažné problémy objasňované autorkou jsou podloženy její důkladnou znalostí děl významných - převážně zahraničních - specialistů, což mimo jiné dokumentuje i množství odkazů na jejich díla.
6. Další silnou stránku disertační práce představují funkční odkazy na grafy, tabulky a na obrázky (z velké části přímo vypracované autorkou).
7. Zdrojem dat pro formulování návrhu indikátorů intelektuálního kapitálu regionů se pro Ing. Hájkovou stala především databáze Eurostat, v první řadě regionální statistika.

Jako školitel zastávám stanovisko, že poznatky soustředěné v posuzované disertační práci by mohly napomáhat ke zvyšování efektivnosti různých aktivit uskutečňovaných ve veřejném sektoru, a to na úrovni regionů. V této souvislosti se ztotožňuji s doporučením disertantky, aby indikátory relačního kapitálu byly rozšířeny o údaje týkající se vývozu a dovozu. Souhlasím s jejím názorem -mimo jiné vzhledem k velmi obtížné dostupnosti potřebných dat- aby byl používán alespoň zástupný socio-ekonomický indikátor diverzifikace ekonomických aktivit.

Disertační práci „*HODNOCENÍ INTELEKTUÁLNÍHO KAPITÁLU REGIONŮ*“
doporučuji k obhajobě,

V Praze 30. března 201

prof. PhDr. Karel Lacina, DrSc.

A handwritten signature in black ink, consisting of a large, stylized 'K' followed by a horizontal line extending to the right.